

Številka: 602-94/2014-1

Datum: 5.5.2014

Mestna občina Ljubljana
Mestni svet

ZADEVA: Predlog za obravnavo na seji Mestnega sveta Mestne občine Ljubljana

PRIPRAVILA: Mestna uprava Mestne občine Ljubljana,
Oddelek za predšolsko vzgojo in izobraževanje

NASLOV: Predlog Sklepa o izločitvi enote Družinski center Mala ulica iz Javnega zavoda Mladi zmaji – Centra za kakovostno preživljanje prostega časa otrok in mladih in organiziranju enote kot samostojnega Javnega zavoda Mala ulica – Centra za otroke in družine v Ljubljani

POROČEVALKI: Marija Fabčič, vodja Oddelka za predšolsko vzgojo in izobraževanje
mag. Mojca Škof, vodja Odseka za predšolsko vzgojo OPVI

PRISTOJNO
DELOVNO TELO: Odbor za predšolsko vzgojo in izobraževanje

PREDLOG SKLEPA:

Mestni svet Mestne občine Ljubljana sprejme predlog Sklepa o izločitvi enote Družinski center Mala ulica iz Javnega zavoda Mladi zmaji – Centra za kakovostno preživljanje prostega časa otrok in mladih in organiziranju enote kot samostojnega Javnega zavoda Mala ulica – Centra za otroke in družine v Ljubljani.

Župan
Mestne občine Ljubljana
Zoran Janković

Priloga:
- predlog sklepa z obrazložitvijo

Na podlagi drugega odstavka 51. člena Zakona o zavodih (Uradni list RS, št. 12/I/91, 45/I/94 – odl. US, 8/96, 36/00 – ZPDZC in 127/06 – ZJZP) in 27. člena Statuta Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 66/07 – uradno prečiščeno besedilo in 15/12) je Mestni svet Mestne občine Ljubljana na seji dne sprejel naslednji

S K L E P

o izločitvi enote Družinski center Mala ulica iz Javnega zavoda Mladi zmaji – Centra za kakovostno preživljanje prostega časa otrok in mladih in organiziranju enote kot samostojnega Javnega zavoda Mala ulica – Centra za otroke in družine v Ljubljani

1. člen

Iz Javnega zavoda Mladi zmaji - Centra za kakovostno preživljanje prostega časa otrok in mladih, Resljeva cesta 18, Ljubljana, se izloči notranja organizacijska enota (v nadaljnjem besedilu: enota) Družinski center Mala ulica, ki deluje na lokaciji Prečna ulica 7, Ljubljana.

2. člen

Izločena enota javnega zavoda iz prejšnjega člena tega sklepa se organizira kot samostojni Javni zavod Mala ulica – Center za otroke in družine v Ljubljani (v nadaljnjem besedilu: Javni zavod Mala ulica).

3. člen

Celotno premoženje Mestne občine Ljubljana na lokaciji enote iz 1. člena tega sklepa, s katerim je upravljal Javni zavod Mladi zmaji - Center za kakovostno preživljanje prostega časa otrok in mladih, se prenese v upravljanje novoustanovljenemu Javnemu zavodu Mala ulica.

4. člen

Delavce enote javnega zavoda iz 1. člena tega sklepa prevzame novoustanovljeni Javni zavod Mala ulica.

5. člen

Javni zavod Mala ulica prevzame pravice in obveznosti, nastale v zvezi z delovanjem Javnega zavoda Mladi zmaji - Center za kakovostno preživljanje prostega časa otrok in mladih, v obsegu, ki se nanaša na izločeno enoto javnega zavoda iz 1. člena tega sklepa.

6. člen

Vse pravice in obveznosti v zvezi z izločitvijo enote javnega zavoda ter organiziranjem enote kot samostojnega Javnega zavoda Mala ulica se uredijo v Sklepu o ustanovitvi Javnega zavoda Mala ulica.

7. člen

Ta sklep začne veljati z dnem uveljavitve Sklepa o ustanovitvi Javnega zavoda Mala ulica in se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Številka: 602-94/2014-1
Ljubljana,

Župan
Mestne občine Ljubljana
Zoran Janković

Obrazložitev

Predloga Sklepa o izločitvi enote Družinski center Mala ulica iz Javnega zavoda Mladi zmaji – Centra za kakovostno preživljanje prostega časa otrok in mladih in organiziranju enote kot samostojnega Javnega zavoda Mala ulica – Centra za otroke in družine v Ljubljani

Pravni temelj

Pravna temelja za sprejem predlaganega akta sta:

- Zakon o zavodih (Uradni list RS, št. 12/I/91, 45/I/94 – odl. US, 8/96, 36/00 – ZPDZC in 127/06 – ZJZP), ki v drugem odstavku 51. člena določa, da ustanovitelj lahko odloči, da se organizacijska enota zavoda izloči in organizira kot samostojen zavod;
- Statut Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 66/07 – uradno prečiščeno besedilo in 15/12), ki v 27. členu določa, da ima Mestni svet Mestne občine Ljubljana med ostalimi pristojnostmi tudi pristojnost, da sprejema statut, odloke in druge akte Mestne občine Ljubljana ter da izvaja ustanoviteljske pravice do javnih zavodov.

Ocena stanja ter razlogi in cilji, zaradi katerih je akt potreben

Mestna občina Ljubljana je 28. 9.2009 sprejela akt o ustanovitvi Javnega zavoda Mladi zmaji – centra za kakovostno preživljanje prostega časa otrok in mladih, kjer je kot notranjo organizacijsko enoto določila tudi enoto Pokrita otroška igrišča, ki smo jo z novelo sklepa na seji 28. 11. 2011 preimenovali v Družinski center Mala ulica (DCMU). Takrat smo tudi dopolnili dejavnosti javnega zavoda, ta sprememba se je pretežno nanašala na nove dejavnosti družinskega centra, ki mu je omogočila pridobivanje prihodkov na trgu, poleg s proračunom MOL zagotovljenih sredstev. Že ob formiranju tega javnega zavoda, ki pretežno pokriva delovanje četrtnih mladinskih centrov, smo zaradi lažjega organizacijskega pristopa vezali dejavnost DCMU, ki e z delovanjem začel v januarju 2013, na obstoječi javni zavod. Trenutno so v DCMU zaposleni vodja, tri koordinatorke z univerzitetno izobrazbo in pomočnica vodje s VI. stopnjo izobrazbe.

Družinski center Mala ulica s svojim delovanjem izvaja pomemben del Strategije razvoja vzgoje in izobraževanja v MOL za kakovostno preživljanje prostega časa otrok in družin, pri čemer izvaja številne dejavnosti za obe ciljni skupini ter poletne počitniške programe za osnovnošolske otroke prve triade. DCMU zagotavlja otrokom in staršem prijazen in varen prostor, kjer lahko predšolski otroci, njihovi starši, stari starši ali varuhi kakovostno preživljajo prosti čas v obliki organiziranih vzgojno-izobraževalnih dejavnosti ali samostojno glede na svoje interese z namenom vzpodbujanja socialne kohezivnosti.

V zadnjih desetletjih se je družina oziroma družinsko življenje drastično spremenilo. Zaradi višje starosti mater ob prvem porodu, manjšega števila otrok in daljše življenjske dobe se je obdobje aktivnega življenja z otroki skrajšalo na račun obdobja zožene družine, t.j. skupnega življenja partnerjev pred otroki oziroma obdobje »praznega gnezda«. Po drugi strani se je pomen starševstva in odgovornosti do otrok izjemno intenziviral. Starši se za otroke odločajo po tehtnem premisleku in šele, ko so prepričani, da jim lahko zagotovijo ustrezne materialne življenjske pogoje, kar izrazito vpliva tudi na število rojenih otrok. Drastično so se spremenili tudi pogoji dela; prekarno delo, karierne zahteve, kot na primer dolgi delovniki, delo ob vikendih in prazniki ter zahteve po

mobilnosti zaposlenih, so pogosto popolnoma nezdržljive z družinskim življenjem. Slovenija se znotraj držav članic EU uvršča v skupino držav z najslabšo kompatibilnostjo med materinstvom in zaposlenostjo. Karakterizirajo samoumevnost in hkrati ekonomska nujnost zaposlenosti žensk, rigidna zaposlovalna politika (vstop na trg delovne sile po nekajletni prekinitvi je težak) in slabe možnosti krajšega, deljenega ali fleksibilnejšega delovnega časa. Polovičen oziroma manj kot 8-urni delovnik je zakonsko sicer omogočen, vendar v praksi nezaželen in težko uresničljiv.

Med državami EU je Slovenija na prvem mestu po zaposlenosti žensk v starosti 25–49 let (86,7 %), medtem ko je zaposlenost mater z otroki, starimi manj kot 3. leta, 74,6 %, kar jo uvršča na četrto mesto med državami EU in OECD. V RS se 42 % zaposlenih nekajkrat mesečno sooča s težavami pri usklajevanju poklicnih in družinskih obveznosti (EuroFound, 2010). Ob tem je zanimivo, da je Slovenija na prvem mestu v EU po obremenjenosti z otroki staršev v starostni skupini od 35–49 let (moški 62 %, ženske 82 %). Raziskava »Potrebe staršev predadolescentnih otrok v Sloveniji« (Kuhar, 2011) kaže, da je največja težava staršev ravno usklajevanje delovnih obveznosti s časom za otroke (51,2 %), sledijo pa ji težavno usklajevanje partnerstva s časom za otroke, hobijev in prostega časa zase s časom za otroke, materialni problemi in negotovost glede vzgoje.

»Odgovorno starševstvo« je postalo normativ, ki ga zapoveduje poplava starševskih revij in literature za starše, okolje, proizvajalci otroške hrane, opreme in igrač ter izobraževalne in svetovalne organizacije ter internetne svetovalnice in družabna omrežja. Zaradi velike spremembe v pojmovanju in dojemanju starševstva, ki je nastala ob prehodu generacij, mladi starši ne zaupajo nasvetom svojih staršev, ampak se obračajo na različne svetovalce, vrstnike in starševsko literaturo. Materinstvo kot primarna starševska vloga nalaga ženskam veliko družbeno odgovornost. Čeprav je korektno govoriti o starševstvu, je le-to še vedno izrazito spolno zaznamovano; mati kljub nedvomno vedno pomembnejši vlogi očetov v starševanju še vedno ostaja primarna starševska vloga. Kljub temu, da se očetje današnje generacije bolj vključujejo v delo z otroki, je njihova vloga bolj podporna oziroma asistentska in časovno manj obremenjujoča kot vloga matere. Očetje se tudi bolj angažirajo v prijetnejših oblikah skrbi za otroke, kot na primer skupno preživljanje prostega časa in igranje, medtem ko so primarna skrb, nega in rutinska opravila še vedno v domeni mater. Materinstvo je postalo mnogo manj zasebno in bolj javno regulirano, blagostanje in skrb za otroka pa osrednja moralna in družbena zahteva. Kolikor bolj se utrjuje zahteva po optimalni oskrbi otroka, toliko bolj postaja starševstvo emocionalno, organizacijsko in finančno zahteven projekt.

Spremembe v načinu življenja, karijerne zahteve in daljšanje delovne dobe pa ne vplivajo le na način življenja mater, ampak tudi starih mater. Te so ob rojstvu in v zgodnji dobi otroštva svojih vnukov še delovno aktivne ali pa so zaposlene z drugimi dejavnostmi izven družine in se praviloma ne morejo ali ne želijo obvezovati z varstvom. Tradicionalne družinske vloge so se tudi v širši družini zrahljale in matere težko računajo na avtomatično in samoumevno pomoč svojih mater. Porodniški dopust in kakovostna mreža vrtcev sta sicer osnovna, vendar nikakor ne zadostna pomoč.

Posebno pozornost je potrebno nameniti tudi enostarševskim družinam, saj le-te spadajo v ekonomsko najbolj ogrožene kategorije prebivalstva, ter deprivilegiranim družinam (družine z nizkimi dohodki, priseljenske družine). Pri otrocih iz teh družin se kopičijo socialno-ekonomska »tveganja«, ki negativno vplivajo na razvoj intelektualnih spretnosti, šolski uspeh, socialne in čustvene kompetence, socialno prilagojenost in zdravje (Plevnik et al., 2009, str. 16).

Na območju Evrope prevladujejo trije koncepti ustanavljanja in organizacije družinskih centrov: nemški, švedski in belgijski koncept. Razlike med njimi so pogojene z zakonodajno specifiko posameznih držav (dolžina porodniškega dopusta, družinski prejemki), različnim navadam in običajem (na primer da matere ostanejo doma do otrokovega odhoda v šolo, stopnja vključenosti in angažiranosti očetov), različnim pojmovanjem funkcije in funkcioniranja družin ipd. Najbolj je razširjen model nemških centrov, katerih osnovni namen je bil odziv na izključenost žensk z majhnimi otroki iz javne sfere. Na področju Nemčije je takih centrov več kot 400, ustanovljeni pa so tudi na Češkem, Slovaškem, v Nizozemski, Italiji, Luksemburgu, Švici, Albaniji, Bosni in Hercegovini ... ter v nekaterih ne-evropskih državah (Kanada, Kenija, Argentina). Materinski centri, ki so večinoma združeni v mrežo Mine, so sinonim za družinske centre in nudijo: možnost druženja otrokom, ki (še) niso vključeni v vrtec, pomoč pri socialni integraciji otrok, podporo staršem pri vzgoji majhnih otrok, direktno in nebirokratsko pomoč v kriznih situacijah in nujnih stanjih, varno »varovalno« mrežo ogroženim družinam, opolnomočenje žensk in prispevek k enakopravnosti spolov, pomoč ženskam pri ponovnem vstopu na trg dela ali nadaljnje izobraževanje, pomoč pri vzpostavljanju ravnovesja med delovnimi in družinskimi obveznostmi, promocijo večjega vključevanja očetov v gospodinjstvo in vzgojno delo, promocijo zdravja otrok in družin itn. (What are mother centers, b.l.).

Švedski koncept temelji na Akcijskem programu za javno zdravstveno delo 2002-06, ki si je za enega izmed ciljev zastavil tudi vzpostavitev družinskih centrov. Glavni cilj je zagotavljanje pomoči družinam za izboljševanje zdravstvenih pogojev in povečevanje dobrobiti družin. Poudarek teh centrov je na izgradnji socialnih mrež, na interakcijah, samozavesti, druženju, vzpostavljanju prijateljstev, graditvi zaupanja ipd. (Kuhar et al., 2011). Ta model za razliko od nemškega gradi na vključevanju družin in si prizadeva za vključitev očetov z majhnimi otroki.

V Belgiji obstaja ohlapna mreža družinskih centrov različnih ustanoviteljev in financerjev. Najzanimivejši je center Baboes v Bruslju, ki je nastal kot rezultat raziskave »Izobraževanje v Bruslju« avtorja Vandenbroeck. V raziskavi Vandenbroeck (Vandenbroeck & Geens, 2007) ugotavlja, da je 23 % staršev samih z otrokom 7 ur ali več ter da jih več kot polovica to dejstvo ocenjuje kot problematično. Nadalje ugotavlja, da je neformalna socialna podpora najpomembnejša oblika podpore in da dramatično zmanjša starševski stres. 40 % staršev, ki jih je raziskava zajela, želi več možnosti socializacije za svojega otroka, 50 % staršev si želi več stikov z drugimi starši in 60 % verjame, da bi prostor druženja to lahko omogočil. Baboes je bil ustanovljen leta 2009 z namenom ponuditi neformalen prostor socialne interakcije za starše in otroke, brez ambicije strokovnega ali terapevtskega dela oziroma svetovanja. Baboes zaposluje dva »gostitelja«, ki nista strokovna delavca, temveč zgolj »pozdravita« obiskovalce, opazujeta in zapisujeta dogajanje v centru (število obiskovalcev, njihov pogovorni jezik, medsebojne relacije) ter spodbujata interakcijo in igro brez usmerjanja in dajanja nasvetov. Baboes funkcionira kot odprt prostor, kjer obiskovalci sami določijo stopnjo svojega aganžmaja; je prehodni prostor med zasebno in javno sfero (Narat et al., 2011). Funkcija tega centra je predvsem nuditi »nove odgovore na zelo staro človekovo potrebo po socialnih stikih in občutku povezanosti, ne da bi nujno ustvarjali dolgoročne povezave«. Najpomembnejša ugotovitev iz delovanja centra je, da ga otroci radi obiskujejo in da ugodno vpliva na odnos med otrokom in staršem (Narat, 2011; Vandenbroeck, 2010).

Družinskih centrov, kot jih poznajo v prej naštetih državah oziroma s podobnim konceptom, v Sloveniji ni, z izjemo Družinskega centra Mala ulica, ki je bil odprt januarja 2013. Obstaja nekaj

organizacij, ki se imenujejo »družinski center« ali pa izvajajo projekte pod nazivom »družinski center«, vendar pa le-ti z zgoraj opisanimi modeli nimajo veliko skupnih značilnosti.

DC Mala ulica je tako prvi družinski center v Ljubljani in Sloveniji, ki nudi prostor in storitve praktično vse dni v letu in vsak dan. DC Mala ulica ima stične točke z vsemi tremi tujimi koncepti – od vseh smo se pri pripravi koncepta učili, poskušali vzeti najboljše in koncept prilagoditi tako, da bo ustrezno odgovarjal na potrebe prebivalcev Ljubljane. Bistvena naloga družinskega centra je, da funkcionira kot »javna dnevna soba«, torej prostor, kjer otroci skupaj s starši preživljajo prosti čas.

V prvem letu delovanja je DC Mala ulica pridobil velik krog rednih obiskovalcev – beležili smo preko 10.000 obiskovalcev v dobrih 11 mesecih, od tega 400 imetnikov letnih vstopnic, v letu 2013 je svoja vrata zaprl le trikrat (1. in 2. maja in 15. avgusta), vsak dan pa smo izvedli najmanj tri različne aktivnosti za otroke in/ali njihove starše. V poletnih mesecih smo izvedli devet tematskih tednov počitniškega varstva za šolarje prve triade in bili edini ponudnik v mestu, ki je počitniško varstvo izvajal prav vse počitniške tedne. DCMU se je izkazal kot pomembna dopolnitev dobro delujoči predšolski vzgoji v vrtcih v MOL, uveljavlja pa se tudi kot informativno in ustvarjalno središče ter ponudnik storitev za mlade mamice in družine.

Glede na obisk, ki ga je DC Mala ulica beležil že v prvem letu svojega delovanja, so tovrstni družinski centri nujno potrebni v vsakem mestu oz. v primeru Ljubljane na več mestih, predvsem v predelih z visoko koncentracijo prebivalstva oz. mladih družin, kar bo vodilo tudi pri nadaljnjem razvoju družinskih centrov, zlasti na lokacijah, kjer je poleg visokega števila predšolskih otrok prisotna tudi socialna deprivilegiranost mladih in družin in odsotnost primernih in dostopnih programov zanje. Trenutno se kaže kot ena prvih dodatnih lokacij Preglov trg na Fužinah.

Odločitev, da MOL družinski center ustanovi v okviru javnega zavoda, ki ga tudi financira, je bila izjemno pozitivna tudi zato, ker edino na ta način lahko zagotovimo staršem nekomercialen prostor in storitve. Zelo pomembna lastnost družinskega centra je namreč neformalnost in nekomercialna naravnost.

Otroških igrišč na prostem v Ljubljani ne manjka, vendar so na prostem in praviloma niso primerna za dojenčke in zelo majhne otroke, ki se še plazijo. Izredno pestra je tudi ponudba različnih kulturnih prireditev (lutke, filmi in gledališke predstave za otroke), kreativnih delavnic in drugih dejavnosti, vsem pa je skupno to, da so omejene na določene ure določenih dni v tednu, praviloma na popoldneve ob delovnikih in na sobotne dopoldneve. Vse te dejavnosti pa žal izključujejo matere oziroma starše. Kar potrebujejo starši, še posebej matere z najmlajšimi otroki, je prostor, kamor lahko pridejo **kadarkoli** (brez predhodne najave, kupovanja vstopnic ali rezervacij) in ostanejo poljubno dolgo glede na svoje in otrokove interese. Družinski center je namenjen predvsem materam, ki so na porodniškem dopustu, materam, ki niso zaposlene ali so zaposlene za krajši delovni čas, varuškam in babicam, ki varujejo otroke ter na sploh vsem družinam s predšolskimi otroki. Pogosto v družinskem centru srečujemo tudi ločene očete, ki pogosto ne vedo, kaj in kam bi sicer z otrokom.

Po podatkih z dne 1. 1. 2011 (Statistični urad RS) je na območju MOL živel 56.111 družin z otroki (od tega 22.640 samohranilskih družin), v katerih je živel 19.943 otrok v starosti od 0–6 let. Tabela 6 kaže najnovejšo starostno razporeditev predšolskih otrok v MOL na dan 1. 3. 2014, ki kaže zaradi

povečane rodnosti v preteklih letih pozitiven trend naraščanja števila predšolskih otrok. Vsi so potencialni obiskovalci družinskih centrov.

Tabela 1: Prebivalstvo po starosti v MOL na dan 1. 3. 2014

	0 let	1 leto	2 leti	3 leta	4 leta	5 let	6 let	Skupaj
MOL	3.132	3.014	3.205	3.015	2.963	2.635	2.547	20.511

Vir: Statistični urad RS

Trenutno 20.511 predšolskih otrok skupaj s starši tvori ciljno skupino družinskih centrov v MOL.

Po raziskavi Potrebe staršev s predadolescentnimi otroki v Sloveniji (Kuhar, 2011) si med vsemi težavami, ki jih imajo, tretjina staršev prednostno želi več stikov z ljudmi v podobni življenjski situaciji, torej z drugimi starši. V isti raziskavi so avtorji tudi ugotovili, da bi družinski center (v anketi je bil opisan kot prostor, namenjen srečevanju staršev in otrok, z možnostjo vrstniškega varstva otrok, skupnih aktivnosti, predavanj, druženja, pogovorov, informiranja ipd., vse brezplačno) uporabljalo kar 88,7 % staršev, če bi v njihovi okolici tak center obstajal. 1,7 % bi tak center obiskovalo dnevno, 41,6 % enkrat tedensko, 41,1 % vsaj enkrat na mesec, 15,6 % pa redkeje kot enkrat mesečno. Podatki iz raziskave, strnjeni v Tabeli 2, tudi kažejo, da bi starši prednostno obiskovali center za to, da bi otrok imel družbo, pričakujejo pa tudi možnost izmenjave izkušenj, nasvetov, informacij ter nasvetov strokovnjaka.

Tabela 2: Zaznane želje in potrebe uporabnikov družinskega centra (povprečna ocena na lestvici od 1 do 5 in standardni odklon)

	Povprečje	Stand. odklon
Otrok bi imel družbo	4,1	1,1
Možnost izmenjave izkušenj, nasvetov in informacij	4,0	1,1
Imel/a bi prostor aktivnega preživljanja prostega časa, v katerega bi se lahko napotil/a v prostem času z otrokom	3,9	1,2
Pomoč, nasvet strokovnjaka	3,9	1,1
Druženje s drugimi starši z otroki	3,8	1,2
Organiziranje otroških aktivnosti z drugimi starši	3,8	1,1
V miru bi lahko popil/a kavo/čaj, kaj prebral/a, medtem ko bi se otrok igral	3,7	1,3
Lahko bi se s kom povezal/a in se domenil/a za skupno, vrstniško varstvo otrok	3,3	1,4

Vir: M. Kuhar, Raziskava Potrebe staršev s predadolescentnimi otroki v Sloveniji, 2011.

Kuhar (2011) iz raziskave tudi izpeljuje, da »na nameravano pogostost uporabe družinskega centra statistično pomembno vplivajo naslednje neodvisne spremenljivke:

- pogostost druženja z drugimi starši z otroki/družinami,
- prvo starševstvo: otrok je edinec/ka (posebej, če je mlajši od treh let in/ali če je anketirana oseba na porodniškem dopustu),

- (ne)razpoložljivost starih staršev za večerno varstvo in
- izražena želja po več pomoči s strani starih staršev.«

Tudi Raziskava o potrebah družin po različnih oblikah storitev (Rakar, 2010) je podala podobne ugotovitve. Raziskava se še posebej osredotoča na podporo družinam z najšibkejšimi omrežji socialne opore (družine z nizkimi dohodki, enostarševske družine in družine, ki so geografsko oddaljene od izvornih družin), ki različne oblike storitev in pomoči družinam najbolj potrebujejo. Potrebo po občasnem varstvu za otroka je izrazilo 82 % staršev predšolskih otrok, in sicer največ v popoldanskem (52,3 %) in večernem času (25,5 %). Več kot polovica anketirancev s predšolskimi otroki bi uporabila možnost občasnega varstva v okviru društev, vrtca ali igralnih kotičkov.

Zaradi urbanizacije in individualizacije je medsebojno povezovanje in pomoč postala redkost, še posebej v urbanem okolju, kot je Ljubljana. Na družinsko podporo v smislu varstva otrok in drugih oblik pomoči se mladi starši ne morejo več zanašati v tolikšni meri kot nekoč, saj so danes tudi stari starši še delovno aktivni in se tudi drugače aktivno vključujejo v družbeno dogajanje. Veliko je tudi migracij in v Ljubljani zelo malo družin živi skupaj oziroma blizu svojih staršev. Družinski center s ponudbo občasnega varstva tako rešuje problem šibkih socialnih omrežij družin z otroki, na drugi strani pa naslavlja vprašanje medsosedskih odnosov. Družinski center ponovno vzpostavlja medsosedsko solidarnost in z graditvijo mikro mreže, v katero so vključeni lokalni prebivalci, ustvarja občutek domačnosti, ki je potreben za to, da mesto živi. Družinski centri dopolnjujejo obstoječo ponudbo otroškega varstva, ki ga ponuja javna mreža vrtcev in nekatere organizacije, katerih dejavnost je tudi otroško varstvo (Združenje Sezam, Zveza prijateljev mladine in druge nevladne organizacije, večinoma sofinancirane preko javnega razpisa za podporne dejavnosti za otroke OPVI MU MOL).

Po vzoru dobrih praks iz drugih evropskih držav je nedvomno dejstvo, da obstoj družinskih centrov predstavlja dvig kakovosti družin. Čeprav program in dejavnosti takih centrov pogosto kreirajo in razvijajo uporabniki sami, je iluzorno pričakovati, da bodo družinski centri nastali sami od sebe, brez podpore lokalne skupnosti. Ta mora omogočiti materialno osnovo, torej primerno lociran in opremljen prostor z minimalnim osebjem, ki bo družinski center vzdrževalo. Prvi družinski center, DC Mala ulica, v državi služi kot primer dobre prakse in kot spodbuda ustanovitve novih družinskih centrov.

Tudi Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je v zadnjih letih prepoznalo potrebo po ustanavljanju družinskih centrov. Po mnenju MDDSZ družinski centri sodijo med pomembne ukrepe pri spodbujanju družini prijaznega okolja, za usklajevanje poklicnega in družinskega življenja ter uresničevanju politike enakih možnosti. Pomenijo tudi pomembno nadgradnjo in pluralizacijo storitev s strani zasebnega sektorja. V letu 2011 so pričeli z dveletnim sofinanciranjem programov družinskih centrov ter terapevtskih programov, saj je na ta način izvajalcem zagotovljeno stabilnejše sofinanciranje.

V program družinskih centrov naj bi bile enakomerno vključene naslednje vsebine:

- vzgoja za družino (priprava na prihod novega družinskega člana in vzgoja za pozitivno starševstvo),
- izboljšanje komunikacije v družini,

- programi za osebno rast otrok in mladostnikov,
- programi za ustvarjalno preživljanje prostega časa in medgeneracijsko druženje,
- organizirano občasno varstvo otrok,
- izvajanje počitniških aktivnosti za otroke,
- priprava na skupno življenje.

Več o tem na spletnih straneh MDDSZEM, MIZŠ in v gradivih, kot je Zakon o javnem interesu na področju mladinskega sektorja, besedilo Javnega razpisa za podporo družini 2014 MDDSZEM in besedilo Javnega poziva URSM 2014.

Vsa področja, razen programov za mladostnike, že izvaja DC Mala ulica. Projekt DC Mala ulica je zaživel v okviru Javnega zavoda Mladi zmaji (JZMZ) in trenutno deluje kot njegova organizacijska enota, poleg Četrtnih mladinskih centrov (ČMC). DCMU zagotavlja otrokom in staršem prijazen in varen prostor, kjer lahko predšolski otroci, njihovi starši, stari starši ali varuhi kakovostno preživljajo prosti čas v obliki organiziranih vzgojno-izobraževalnih dejavnosti ali samostojno glede na svoje interese z namenom vzpodbujanja socialne kohezivnosti.

Vizija novega javnega zavoda je povečati število obiskovalcev na vsaj 12.000 letno, usposobiti prostore obstoječega družinskega centra za možnost istočasnega izvajanja različnih dejavnosti ter intenzivno iskati nove prostore, kjer bi s programom dopolnilne predšolske dejavnosti razširili dejavnost na nove lokacije. Pomembna naloga novega zavoda bo tudi razširitev programa (ne)formalnega svetovanja staršem, pred- in po-porodnih srečanj staršev in vzpostavljanja podpornih starševskih skupin. Postati želimo osrednja informativna točka in ponudnik storitev za nosečnice, starše in predšolske otroke v Ljubljani.

Na ravni države se mladinske politike in delovanje družinskih centrov izvajajo v dveh različnih ministrstvih, temu sledimo tudi v MOL, kjer smo že s spremembo Odloka o organizaciji in delovnem področju Mestne uprave MOL razločili dejavnosti za predšolske in šoloobvezne otroke, ki sodijo pod Oddelek za predšolsko vzgojo in izobraževanje ter za mladino, ki sodijo v okviru Urada za mladino v Oddelku za kulturo, z odprtimi opcijami medsebojnega povezovanja. JZ Mladi zmaji prehaja pod Oddelek za kulturo, s predlagano rešitvijo pa DCMU ne bo le nadaljeval z neposredno povezavo z Oddelkom za predšolsko vzgojo in izobraževanje, predvsem se bo lahko še tesneje formalno in vsebinsko povezoval z ljubljanskimi vrtci (npr. predstavnik vrtcev v svetu zavoda) in drugimi izvajalci projektov in dejavnosti za otroke, ki so prisotni v MOL in prepoznani kot kvalitetni izvajalci.

S predlogom sklepov nenazadnje omogočamo DCMU razvoj in tržne prihodke ob regulaciji cen tistih dejavnosti, kjer MOL prepozna javni interes, kot so počitniško varstvo, varstvo otrok s kvalitetnimi programi in drugi programi za otroke in družino. Z vidika finančnega poslovanja DCMU je imela ta organizacijska enota v prvem letu delovanja ca 30% lastnih prihodkov, zato je v ustanovitvenem aktu novega Javnega zavoda Mala ulica – Centra za otroke in družine v Ljubljani (v nadaljnjem besedilu: Javni zavod Mala ulica) predvideno, da se tržno dejavnost razširi z dodatnimi programi, s samo prostorsko razširitvijo kavarne na zunanje igrišče in drugo tržno dejavnostjo. Prav tako so v DCMU se neizkoriščene možnosti pridobivanja sponzorjev in donatorjev. Jasna pravno-formalna

razpoznavnost, transparentnost poslovanja in direkten nadzor nad prihodki bo pomembno prispevala k pridobivanju sponzorjev in donatorjev.

Poglavitne rešitve

Predlagana je izločitev enote Družinski center Mala ulica iz Javnega zavoda Mladi zmaji ter organiziranje le-te kot samostojnega Javnega zavoda Mala ulica – Centra za otroke in družine v Ljubljani. Premoženje, ki ga je za svoje delo uporabljal DCMU na lokaciji Prečna ulica 7, se s tem sklepom prenese na novoustanovljeni javni zavod, ki prevzame tudi vse delavce, pravice in obveznosti v obsegu, ki se nanaša na izločeno enoto. Podrobno se ta vsebina uredi v sklepu o ustanovitvi novega javnega zavoda.

Skladno s tem je predlagan predlog ustanovitvenega akta Javnega zavoda Mala ulica, ki vsebuje vse določbe, ki jih skladno z zakonodajo mora vsebovati, v prehodnih in končni določbi pa je opredeljen prenos premoženja, prevzem zaposlenih, opredeljeno je imenovanje v.d. direktorja zavoda, ki mora izpeljati vse potrebne postopke, za zagotovitev nemotenega poslovanja zavoda. Novoustanovljeni Javni zavod Mala ulica prevzame celotno premoženje in dejavnost izločene enote DCMU. Posledično temu, je bilo potrebno ustrezno spremeniti ustanovitveni akt Javnega zavoda Mladi zmaji.

Finančne in druge posledice sprejetja akta

Sprejetje predloženih aktov bo imelo neposredne posledice za proračun MOL samo v delu, ki se nanaša na zagotovitev sredstev za razliko v plači direktorja zavoda namesto dosedanje vodje enote, kar ocenjujemo na cca. 9000 € na letni ravni, in so zagotovljeni v proračunu MOL. Vsa ostala sredstva, ki jih DCMU oz. novoustanovljeni zavod potrebuje (plače za zaposlene, materialne in programske stroške) se bodo po sprejemu sklepa prenesla iz JZ Mladi zmaji na novoustanovljeni zavod v skladu s finančnim načrtom JZMZ in sprejetim proračunom oz rebalansom proračuna MOL za leto 2014. Stroški skupnih storitev, kot npr. računovodstvo in pravna služba, so bili že doslej razdeljeni po ključu oz. po direktnih stroških (varovanje, čiščenje), ki so nastajali v enoti DCMU, zato je delež sredstev DCMU znotraj JZMZ jasen. V letošnjem letu se je DCMU kot partner prijavil skupaj s Pediatrično kliniko (vodilni partner) na razpis Norveškega finančnega mehanizma za program Incredible years, za kar pričakujemo rezultate v juniju, in s tem tudi dodatna finančna sredstva za kritje programskih stroškov.

Marija Fabčič
Vodja službe